

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 539

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 10 iunie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 57 din 1 februarie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) cuprinse în titlul X din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente	2-3
ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
60. — Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul culturii	4-5
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
981. — Ordin al ministrului finanțelor cu privire la înregistrarea în contabilitate a unor impozite	5-6
1.033. — Ordin al ministrului finanțelor privind prospectele operațiunilor de preschimbare a titlurilor de stat aferente lunii iunie 2024	7-8
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 26 din 20 mai 2024 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	9-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 57**

din 1 februarie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) cuprinse în titlul X din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Andreea-Corina Băjenaru.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) cuprinse în titlul X din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, excepție ridicată de Oana Claudia Schutz în Dosarul nr. 12.221/300/2018 al Tribunalului București — Secția a IV-a civilă, și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.377D/2019.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autoarea excepției, domnul avocat Mircea Timoțe, din Baroul Cluj, cu împuternicire depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că dosarul se află la al doilea termen de judecată, cauza fiind amânată din ședința publică din data de 14 decembrie 2023, când Curtea a încuviințat cererea autoarei excepției de neconstituționalitate de acordare a unui nou termen de judecată, pentru lipsă de apărare.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției, care arată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate. Pe fondul excepției, solicită admiterea acesteia, arătând că textul de lege criticat este neconstituțional în măsura în care se interpretează că acesta nu se aplică de la momentul la care s-a formulat acțiunea.

5. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă, arătând că motivarea acesteia vizează completarea textului de lege criticat.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

6. Prin Decizia civilă nr. 571R din 8 august 2019, pronunțată în Dosarul nr. 12.221/300/2018/a1, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (2) cuprinse în titlul X din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.** Excepția a fost ridicată de Oana Claudia Schutz într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri privind pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare. Curtea Constituțională a fost sesizată prin decizia

Curții de Apel București de admitere a recursului introdus împotriva încheierii prin care Tribunalul București — Secția a IV-a civilă a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale în vederea soluționării excepției de neconstituționalitate.

7. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se arată, în esență, că prevederile legale criticate nu sunt accesibile și previzibile, în măsura în care condițiile reglementate de acest text de lege nu sunt analizate prin raportare la momentul învestirii instanței cu acțiunea având ca obiect pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic de vânzare-cumpărare. Astfel, se susține că dispozițiile legale criticate nu prevăd momentul la care trebuie raportată îndeplinirea condiției calității de proprietar a promitentului-vânzător, în legătură cu bunul imobil care face obiectul litigiului. Or, există posibilitatea ca pe parcursul litigiului promitentul-vânzător să înstrăineze imobilul unui terț, iar acțiunea să fie respinsă pentru lipsa calității de proprietar a acestuia. Se susține că o asemenea interpretare și aplicare a textului de lege criticat, respectiv prin raportarea condiției existenței calității de proprietar la momentul pronunțării hotărârii care să țină loc de act autentic, face ca acțiunea să depindă de voința exclusivă a promitentului-vânzător, ceea ce este inadmisibil.

8. În concluzie, se susține că este necesar ca textul de lege să respecte cerințele de claritate și previzibilitate, să fie redactat într-un mod clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice, în acord cu dispozițiile art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care să ofere garanții reale împotriva relei-credințe.

9. **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, consideră că legiuitorul a avut în vedere protejarea drepturilor persoanei care, cu bună-credință, își îndeplinește obligațiile contractuale asumate și urmărește valorificarea dreptului său, în ipoteza în care cocontractantul refuză să dea curs solicitării de a încheia contractul de vânzare-cumpărare în formă autentică. Prevederile legale criticate sunt pe deplin accesibile și previzibile, interpretarea acestor dispoziții și constatarea îndeplinirii condițiilor necesare pentru a putea pronunța o hotărâre care să țină loc de contract fiind atributul instanței de judecată investite prin cererea de chemare în judecată.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului,

dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 5 alin. (2) cuprinse în titlul X — *Circulația juridică a terenurilor* din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, potrivit căroră: „(2) *În situația în care după încheierea unui antecontract cu privire la teren, cu sau fără construcții, una dintre părți refuză ulterior să încheie contractul, partea care și-a îndeplinit obligațiile poate sesiza instanța competentă care poate pronunța o hotărâre care să țină loc de contract.*” Prevederile de lege supuse controlului de constituționalitate au fost abrogate prin art. 230 lit. aa) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011. Însă, având în vedere Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează să analizeze dispozițiile legale criticate, care continuă să își producă efectele în cauza dedusă judecătii, în acord cu cele reținute de instanța judecătorească în actul de sesizare cu prezenta excepție de neconstituționalitate.

14. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că textul de lege criticat reglementează executarea silită a unei promisiuni având ca obiect un teren. În prezent, ca urmare a abrogării textului de lege criticat prin Legea nr. 71/2011, reglementarea generală a promisiunii de a contracta este cuprinsă în art. 1.279 — *Promisiunea de a contracta* din Codul civil, iar promisiunea de vânzare și promisiunea de cumpărare în art. 1.669 — *Promisiunea de vânzare și promisiunea de cumpărare*, din același cod, redând concluziile doctrinare formulate sub imperiul Codului civil din 1865 cu privire la dreptul beneficiarului promisiunii de a cere pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de contract de vânzare, sau de a cere daune-interese, în caz de neexecutare a obligației promitentului. Promisiunea bilaterală de vânzare, prin care părțile se obligă să încheie în viitor, la

prețul stabilit, contractul de vânzare, este un contract distinct de acesta din urmă și nu produce efectele vânzării, ceea ce înseamnă că nu se transferă dreptul de proprietate, dând naștere doar unor obligații cu caracter personal pentru ambele părți, respectiv obligația de a vinde/cumpăra un obiect determinat. Așadar, promisiunea nu este translativă de proprietate, dar cuprinde consimțământul promitentului de a transmite dreptul de proprietate la data convenită. Când una dintre părțile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, dacă toate celelalte condiții de validitate ale vânzării sunt îndeplinite (capacitatea de a contracta, consimțământul valabil al celui care se obligă, un obiect determinat și o cauză licită). De asemenea, în acord cu principiul de drept potrivit căruia nimeni nu poate vinde decât ceea ce îi aparține — *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*, reglementat în mod expres în prezent în art. 17 alin. (1) din Codul civil, Curtea reține că pronunțarea de către instanță a unei hotărâri care să țină loc de contract este posibilă doar dacă bunul se află în patrimoniul vânzătorului la acest moment.

16. În legătură cu acest aspect, autoarea prezentei excepții de neconstituționalitate, invocând posibilitatea ca promitentul-vânzător, pârât în cadrul acțiunii deduse soluționării instanței judecătorești, să înstrăineze bunul care a făcut obiectul antecontractului, invocă lipsa de claritate a textului de lege criticat, din perspectiva faptului că acesta nu prevede în mod expres condiția ca bunul ce face obiectul antecontractului să existe în patrimoniul vânzătorului la data încheierii acestuia, iar nu la data executării silite.

17. Or, critica formulată este inadmisibilă, întrucât autoarea excepției solicită, în realitate, modificarea și completarea prevederilor de lege criticate, aspect ce excedează competenței instanței de contencios constituțional, întrucât, potrivit prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, „*Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului*”. A accepta soluția sugerată de autoarea excepției ar echivala cu adoptarea unei teze pe care legiuitorul nu a prevăzut-o și pe care, dacă ar fi dorit să o reglementeze, ar fi prevăzut-o în mod expres, incluzând-o în norma legală criticată. Mai mult, potrivit dispozițiilor art. 61 alin. (1) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă de a modifica o normă legală, aceasta fiind „*unica autoritate legiuitoare a țării*”.

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) cuprinse în titlul X din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, excepție ridicată de Oana Claudia Schutz în Dosarul nr. 12.221/300/2018 al Tribunalului București — Secția a IV-a civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 1 februarie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul culturii

Având în vedere faptul că Guvernul susține îmbunătățirea și modernizarea societății românești prin crearea unui sistem de priorități culturale, în funcție de obiectivele Programului de guvernare și de interesul național,

ținând cont de importanța, complexitatea și diversitatea proiectelor destinate realizării, extinderii, reabilitării, modernizării și punerii în valoare a obiectivelor culturale și a obiectivelor de investiții care sunt în curs de efectuare în cadrul Programului național „Timișoara — Capitală Europeană a Culturii în anul 2023”, dată fiind durata de realizare în timp a acestora, precum și având în vedere faptul că aceste proiecte sunt gestionate de către autorități ale administrației publice centrale și locale, cu regim de finanțare diferit, se impune adoptarea unor măsuri care să permită realizarea și finalizarea acestor obiective semnificative pentru domeniul culturii până la 31 decembrie 2024.

În considerarea faptului că extinderea, până la finalul anului 2024, a perioadei mecanismului de finanțare se impune a fi realizată în regim de urgență, dată fiind necesitatea finalizării obiectivelor de investiții derulate de către autoritățile administrației publice centrale și locale și care odată finalizate vor genera un impact pozitiv semnificativ asupra societății în ansamblu, contribuind la dezvoltarea economică, socială, culturală și la îmbunătățirea calității vieții,

dată fiind necesitatea adaptării rapide la realitățile actuale ale societății aflate într-o dinamică continuă, în care muzeele și colecțiile publice de importanță națională se confruntă cu provocări continue legate de organizarea și administrarea patrimoniului cultural primit în condițiile dreptului comun de la persoane fizice sau juridice,

ținând cont de faptul că patrimoniul cultural este supus unor riscuri crescute în absența unor reglementări clare și eficiente, iar adoptarea de reglementări urgente este esențială pentru a asigura măsuri adecvate de protecție și conservare a bunurilor și a colecțiilor publice, prevenind astfel pierderea sau deteriorarea acestora,

luând în considerare că neadoptarea de măsuri imediate prin ordonanță de urgență ar genera dificultăți în ceea ce privește administrarea și gestionarea eficientă de către muzeele și colecțiile publice de importanță națională de drept public ce au în administrare bunuri sau colecții publice aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice,

în lipsa adoptării măsurilor propuse și fără a încuraja parteneriatele stabile și serioase ne putem afla în situația în care persoanele fizice sau juridice care dau bunuri în administrarea muzeelor și colecțiilor publice de importanță națională de drept public ar putea renunța la această formă de colaborare, fapt ce ar conduce la consecințe negative atât pentru patrimoniul muzeal, cât și pentru publicul vizitator.

Dat fiind faptul că aspectele indicate vizează interesul public și constituie o situație extraordinară, a cărei reglementare nu poate fi amânată și care impune adoptarea de măsuri imediate prin ordonanță de urgență,

în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. I. — La articolul 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 42/2019 privind stabilirea unor măsuri financiare pentru susținerea desfășurării Programului național „Timișoara — Capitală Europeană a Culturii în anul 2023”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iunie 2019, aprobată cu completări prin Legea nr. 198/2019, cu modificările și completările ulterioare, alineatele (1), (3) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 13. — (1) În înțelesul prezentei ordonanțe de urgență sunt obiective eligibile acele obiective de investiții și/sau mijloace fixe, după caz, efectuate sau în curs de efectuare de către autoritățile executive ale administrației publice locale și/sau de către instituțiile din subordinea/de sub autoritatea acestora, conform dosarului de candidatură actualizat, ale căror cheltuieli au fost angajate între 20 iunie 2019 și 31 decembrie 2024 și plătite între 22 iunie 2022 și 31 decembrie 2024, și care pot fi puse în valoare prin intermediul Programului cultural sau al

proiectelor conexe acestuia, cel târziu până la data de 31 decembrie 2024.

.....
(3) Prin derogare de la prevederile art. 58 din Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, sumele rămase neutilizate de către municipiul Timișoara sau, după caz, de către județul Timiș pentru implementarea Programului de investiții se reportează și rămân la dispoziția acestora, urmând a fi utilizate cu aceeași destinație până la finalizarea obiectivelor eligibile, aprobate în condițiile alin. (2), dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2024.

(4) În aplicarea dispozițiilor art. 12 alin. (1) lit. c), prin derogare de la prevederile art. 66 alin. (1) din Legea nr. 500/2002, sumele alocate Teatrului Național «Mihai Eminescu» din Timișoara rămase neutilizate la sfârșitul anului financiar se reportează, urmând a fi utilizate cu aceeași destinație până la finalizarea obiectivului de investiții, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2024.”

Art. II. — La articolul 13 din Legea muzeelor și colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 24 martie 2014, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (2¹) se introduc două noi alineate, alin. (2²) și (2³), cu următorul cuprins:

„(2²) Prin hotărârea de Guvern prevăzută la alin. (2¹) sunt stabilite măsuri specifice privind organizarea și funcționarea muzeelor și colecțiilor publice de importanță națională de drept public, constituirea și componența consiliilor de administrație și consiliilor științifice, precum și privind componența comisiilor de concurs și de evaluare prevăzute de Ordonanța de urgență a

Guvernului nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor publice de cultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 269/2009, cu modificările și completările ulterioare.

(2³) Prin derogare de la prevederile art. 16 alin. (2) și ale art. 38 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 189/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 269/2009, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul comisiilor de concurs și de evaluare prevăzute la alin. (2²), autoritatea poate desemna specialiști în domeniul de activitate al instituției muzeale, nominalizați de către titularul dreptului de proprietate privată, cu încadrarea în proporția de două treimi din comisie.”

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:

p. Ministrul culturii,

Diana Ștefana Baciuna,
secretar de stat

p. Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației,

Marin Țole,

secretar de stat

p. Ministrul finanțelor,

Carmen Moraru,

secretar de stat

București, 6 iunie 2024.

Nr. 60.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN

cu privire la înregistrarea în contabilitate a unor impozite

În temeiul art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 4 alin. (1) și ale art. 44 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. I. — Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 963 din 30 decembrie 2014, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Punctul 341 se modifică și va avea următorul cuprins:

„341. — În cadrul decontărilor cu bugetul statului și fondurile speciale se cuprind: impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor/impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, taxa pe valoarea adăugată, impozitul pe venituri de natura salariilor, subvențiile de primit, alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate.”

2. La punctul 342, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„342. — (1) Impozitul pe profit/Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor/Impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri de plată trebuie recunoscut ca datorie în limita sumei neplătite.”

3. În planul de conturi general, cuprins la punctul 594, se introduc conturile 4417 „Impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri”, 6351 „Cheltuieli cu impozitul suplimentar pentru sectoarele de activitate specifice” și 697 „Cheltuieli cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri”.

4. La capitolul 16 „Funcțiunea conturilor”, funcțiunea contului 441 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Contul 441 «Impozitul pe profit și alte impozite»

Cu ajutorul acestui cont se ține evidența decontărilor cu bugetul statului/bugetele locale privind impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal.

Contul 441 «Impozitul pe profit și alte impozite» este un cont de pasiv.

În creditul contului 441 «Impozitul pe profit și alte impozite» se înregistrează:

— sumele datorate de entitate către bugetul statului/bugetele locale, reprezentând impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal (691, 697, 698);

— impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal, aferente exercițiilor financiare anterioare, în cazul corectării erorilor contabile reflectate pe seama rezultatului raportat (117).

În debitul contului 441 «Impozitul pe profit și alte impozite» se înregistrează:

— sumele virate bugetului de stat/bugetelor locale reprezentând impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal (512);

— sume reprezentând impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal, prescise, scutite sau anulate, potrivit legii (758).

Soldul creditor al contului reprezintă sumele datorate de entitate, iar soldul debitor, sumele vărsate în plus.”

5. La capitolul 16 „Funcțiunea conturilor”, în funcțiunea contului 512, expresia „sumele plătite la buget, reprezentând impozitul pe profit/venit (441)” se înlocuiește cu expresia „sumele plătite la buget, reprezentând impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal (441)”.

6. La capitolul 16 „Funcțiunea conturilor” se introduce funcțiunea următorului cont:

„Contul 697 «Cheltuieli cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri»

Cu ajutorul acestui cont se ține evidența cheltuielilor cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal.

În debitul contului 697 «Cheltuieli cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri» se înregistrează:

— valoarea impozitului pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri (441).”

7. La capitolul 16 „Funcțiunea conturilor”, în funcțiunea contului 758, expresia „sume prescise, scutite sau anulate, potrivit legii, reprezentând datoriile privind asigurările sociale, ajutorul de șomaj, impozitul pe profit/venit, taxa pe valoarea adăugată, alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate, fonduri speciale, dividende de plătit și alte datorii cu bugetul statului (431, 437, 441, 4423, 446, 447, 448, 444, 438)” se înlocuiește cu expresia „sume prescise, scutite sau anulate, potrivit legii, reprezentând datoriile privind asigurările sociale, ajutorul de șomaj, impozitul pe profit/impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, taxa pe valoarea adăugată, alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate, fonduri speciale, dividende de plătit și alte datorii cu bugetul statului (431, 437, 441, 4423, 446, 447, 448, 444, 438)”.

Art. II. — Reglementările contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.844/2016, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1020 și 1020 bis din 19 decembrie 2016, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. **În planul de conturi, cuprins la punctul 196, se introduc conturile 4417 „Impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri”, 6351 „Cheltuieli cu impozitul suplimentar pentru sectoarele de activitate specifice” și 697 „Cheltuieli cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri”.**

2. **La capitolul 11 „Funcțiunea conturilor”, funcțiunea contului 441 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Contul 441

Cu ajutorul contului 441 «Impozitul pe profit și alte impozite» se ține evidența decontărilor cu bugetul statului/bugetele locale privind impozitul pe profit, precum și impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal.”

3. **La capitolul 11 „Funcțiunea conturilor” se introduce funcțiunea următorului cont:**

„Contul 697

Cu ajutorul contului 697 «Cheltuieli cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri» se ține evidența cheltuielilor cu impozitul pe profit la nivelul impozitului minim pe cifra de afaceri, reglementat potrivit Codului fiscal.”

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor,
Marcel-Ioan Boloș

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN**privind prospectele operațiunilor de preschimbare a titlurilor de stat aferente lunii iunie 2024**

În temeiul:

— art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 6 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 212/2020 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 109/2021;

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările și completările ulterioare, al Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2007, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului-cadru privind operațiunile de piață cu titluri de stat pe piața internă, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 318/2022, cu modificările ulterioare, al Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 8/2022 privind operațiunile de administrare a datoriei publice guvernamentale efectuate de către Ministerul Finanțelor pe piața titlurilor de stat administrată de Banca Națională a României, al Normei Băncii Naționale a României nr. 1/2022 pentru aplicarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 8/2022 privind operațiunile de administrare a datoriei publice guvernamentale efectuate de către Ministerul Finanțelor pe piața titlurilor de stat administrată de Banca Națională a României, al Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 12/2005 privind piața secundară a titlurilor de stat administrată de Banca Națională a României, cu modificările ulterioare, și al Convenției nr. 184.575/13/2005, încheiată între Ministerul Finanțelor și Banca Națională a României,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. 1. — În vederea administrării riscurilor asociate datoriei publice guvernamentale, se aprobă prospectul operațiunilor de preschimbare a titlurilor de stat în luna iunie 2024 în valoare nominală totală de 200 milioane lei, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Direcția generală de trezorerie și datorie publică va duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul finanțelor,
Alin Marius Andrieș,
secretar de stat

București, 7 iunie 2024.
Nr. 1.033.

ANEXĂ**PROSPECTUL
operațiunilor de preschimbare a titlurilor de stat**

Art. 1. — În vederea administrării riscurilor asociate datoriei publice guvernamentale în luna iunie 2024, Ministerul Finanțelor organizează operațiuni de preschimbare a titlurilor de stat după cum urmează:

a) Elementele de identificare a seriilor de titluri de stat în circulație oferite spre preschimbare (etapa de răscumpărare):

Tipul titlului de stat	Seria emisiunii (cod ISIN)	Data licitației	Data decontării licitației	Data scadenței	Valoarea nominală individuală (lei)	Rata cuponului (%)	Dobânda acumulată (lei/titlu)
OS	RO0TLVC1MCW4	12 iunie 2024	14 iunie 2024	25 noiembrie 2024	5.000	3,70	102,10
OS	RO1425DBN029	12 iunie 2024	14 iunie 2024	24 februarie 2025	5.000	4,75	72,03

b) Elementele seriei de titluri de stat redeschise:

Tipul titlului de stat	Seria emisiunii (cod ISIN)	Data licitației	Data decontării licitației	Data scadenței	Valoarea nominală individuală (lei)	Valoarea totală indicativă (mil. lei)	Dobânda acumulată (lei/titlu)	Rata cuponului (%)
OS	RO3B41D8EX14	12 iunie 2024	14 iunie 2024	25 iulie 2029	5.000	200	215,33	4,85

Art. 2. — Metoda de adjudecare este licitația și va avea loc la data menționată în tabelul de mai sus, iar adjudecarea se va face după metoda cu preț multiplu. Cotația de preț va fi exprimată sub formă procentuală, cu patru zecimale.

Art. 3. — Costul brut total aferent titlurilor nou-emise/redeschise solicitate de către fiecare participant sau client al acestuia la licitația de preschimbare trebuie să fie mai mare sau egal cu costul brut total al titlurilor de stat oferite spre preschimbare de respectivul participant sau client, diferența în lei urmând a fi plătită către Ministerul Finanțelor la data decontării operațiunii. Diferența în lei dintre costul brut total al titlurilor nou-emise/redeschise solicitate și costul brut total al titlurilor oferite spre preschimbare nu trebuie să depășească costul brut individual al unui titlu de stat nou-emis/redeschis, calculat la prețul cel mai mare specificat în oferta respectivului participant sau client.

Art. 4. — Participanții la operațiunile de preschimbare a titlurilor de stat sunt dealerii primari care prezintă oferta în cont propriu și în contul clienților lor, deținători legali de titluri de stat din seriile anunțate pentru etapa de răscumpărare a operațiunii de preschimbare.

Art. 5. — În cadrul licitațiilor de preschimbare:

1. Ofertele de preschimbare sunt competitive și necompetitive.

2. În cadrul ofertei competitive de preschimbare de titluri de stat se vor indica elementele cuprinse în anexa nr. 8.1 la Norma Băncii Naționale a României nr. 1/2022 pentru aplicarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 8/2022 privind operațiunile de administrare a datoriei publice guvernamentale efectuate de către Ministerul Finanțelor pe piața titlurilor de stat administrată de Banca Națională a României.

3. Numărul cotațiilor de preț nu este restricționat.

4. Ofertele de preschimbare necompetitive pot fi depuse de persoane fizice și juridice, cu excepția instituțiilor de credit, așa cum sunt acestea definite în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, în calitate de clienți ai dealerilor primari.

5. În cadrul ofertei de preschimbare necompetitive se vor indica elementele cuprinse în anexa nr. 8.2 la Norma Băncii Naționale a României nr. 1/2022 pentru aplicarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 8/2022 privind operațiunile de administrare a datoriei publice guvernamentale efectuate de către Ministerul Finanțelor pe piața titlurilor de stat administrată de Banca Națională a României. Se admit oferte de preschimbare necompetitive într-o pondere de 25% din totalul valorii indicative anunțate pentru fiecare operațiune de preschimbare de titluri de stat. Oferta necompetitivă depusă de dealerul primar în contul unui singur client nu va putea depăși valoarea calculată prin aplicarea ponderii anterior menționate. Executarea acestora se va efectua la nivelul prețului mediu ponderat al ofertelor competitive pentru titlurile nou-emise/redeschise rezultat în procesul de licitație.

6. Fiecare tranșă a ofertei de preschimbare competitive sau necompetitive va avea o valoare minimă egală cu valoarea nominală unitară aferentă instrumentelor oferite spre preschimbare (etapa de răscumpărare).

Art. 6. — Ministerul Finanțelor anunță prețul net cu 4 zecimale aferent titlurilor oferite spre preschimbare (etapa de răscumpărare), până la ora de începere a primirii ofertelor, prin publicarea pe website-ul Ministerului Finanțelor și/sau pe platformele electronice de știri financiare.

Art. 7. — (1) Ofertele de preschimbare a titlurilor de stat se transmit la Banca Națională a României, ce acționează în calitate de administrator al pieței primare și secundare a titlurilor de stat și al sistemului de înregistrare/depozitare, în ziua licitației în intervalul orar 10.00—12.00.

(2) Ședința de licitație începe după încheierea orarului de transmitere a ofertelor de participare la licitație specificat la alin. (1).

Art. 8. — În funcție de necesitățile de finanțare și/sau de nivelul randamentului rezultat în urma licitației, Ministerul Finanțelor își rezervă dreptul ca suma aferentă operațiunilor de preschimbare să fie majorată, micșorată sau anulată.

Art. 9. — Rezultatele operațiunii de preschimbare a titlurilor de stat se vor stabili în ziua desfășurării licitației, de către Comisia de licitație constituită în acest scop, și vor fi date publicității.

Art. 10. — Evenimentele de plată aferente operațiunii de preschimbare a titlurilor de stat se gestionează în conformitate cu Regulile Sistemului de depozitare și decontare a instrumentelor financiare — SaFIR.

Art. 11. — Dacă data la care trebuie efectuată una dintre decontările aferente titlurilor de stat este o zi de sărbătoare sau o zi nelucrătoare, plata se va face în următoarea zi lucrătoare, fără obligarea la dobânzi moratorii. Titlurile de stat care se regăsesc în această situație rămân în proprietatea deținătorului înregistrat și nu pot fi tranzacționate.

Art. 12. — Regimul fiscal al titlurilor de stat prevăzute la art. 1 este reglementat de legislația în vigoare.

Art. 13. — Sumele încasate de Ministerul Finanțelor ca urmare a operațiunilor de preschimbare se utilizează pentru finanțarea deficitului bugetar și refinanțarea datoriei publice.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 26 din 20 mai 2024

Dosar nr. 457/1/2024

Judecător Marian Budă	— președintele delegat al Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Ștefan Ioan Lucaciuc	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Sandu Necula	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Simona Maria Zarafiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
George Bogdan Florescu	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Adina Oana Surdu	— judecător la Secția a II-a civilă

realizează la momentul apariției evenimentului de impreviziune (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală) sau la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului/dare în plată sau la momentul pronunțării instanței asupra echilibrării contractului;

b) În situația în care răspunsul la întrebarea (chestiunea de drept) numărul 1 este în sensul că intervenția instanței în contract se poate realiza încă de la momentul apariției impreviziunii (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală), vor fi supuse echilibrării și prestațiile executate după acel moment, raportat la prevederile art. 4 alin. (1¹) din Legea nr. 77/2016, raportat la art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016;

c) În situația în care răspunsul la întrebarea (chestiunea de drept) numărul 1 este în sensul că intervenția instanței în contract se poate realiza doar de la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului, prestațiile deja executate în stare de impreviziune, respectiv peste pragul instituit de prezumția legală, sunt considerate câștigate contractului, sau instanța trebuie să țină cont de acestea în situația în care este chemată să dispună echilibrarea contractului și eventual să găsească modalități suplimentare de echilibrare a contractului pe lângă cea a stabilirii unui curs valutar mediu;

d) În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 4 alin (4) din Legea nr. 77/2016, raportat la art. 970 din Codul civil de la 1864 și art. 1.271 din Codul civil, în situația în care răspunsul la întrebarea (chestiunea de drept) numărul 1 este în sensul că intervenția instanței în contract se poate realiza doar de la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului, reducerea soldului creditului ar putea reprezenta o modalitate de echilibrare a contractului de credit care să producă efecte numai pentru viitor.

5. După prezentarea referatului cauzei de către magistratul-asistent, constatând că nu sunt chestiuni prealabile de discutat, președintele completului, domnul judecător Marian Budă, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

6. Tribunalul Timiș — Secția a II-a civilă a dispus, prin Încheierea din 15 noiembrie 2023, pronunțată în Dosarul nr. 20.740/325/2022, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunile de drept menționate.

7. Cauza a fost înregistrată pe rolul instanței supreme cu nr. 457/1/2024.

II. Normele de drept intern incidente

8. Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Legea nr. 77/2016*.

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 457/1/2024 este legal constituit, conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de domnul judecător Marian Budă, președintele delegat al Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Timiș — Secția a II-a civilă, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

a) În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 4 alin. (11) din Legea nr. 77/2016, raportat la art. 970 din Codul civil de la 1864 și art. 1.271 din Codul civil, intervenția instanței în contractul dintre părți, ca urmare a manifestării impreviziunii (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală), se

Art. 4. [...]

(11) Reprezintă impreviziune:

a) pe durata executării contractului de credit, cursul de schimb valutar, aplicabil în vederea cumpărării monedei creditului, înregistrează la data transmiterii notificării de dare în plată o creștere de peste 52,6% față de data încheierii contractului de credit. În vederea calculării procentului de 52,6% se va avea în vedere cursul publicat de Banca Națională a României la data transmiterii notificării de plată și cursul de schimb publicat de Banca Națională a României la data încheierii contractului de credit;

b) pe durata executării contractului de credit, obligația de plată lunară înregistrează o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă. [...]

(4) Echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare. Încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale.

9. Codul civil de la 1864

Art. 970. Convențiile trebuie executate cu bună-credință.

Ele obligă nu numai la ceea ce este expres într-însele, dar la toate urmările, ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației, după natura sa.

10. Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Art. 1.271. (1) Părțile sunt ținute să își execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creșterii costurilor executării propriei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b) încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile numai dacă:

a) schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

b) schimbarea împrejurărilor, precum și întinderea acesteia nu au fost și nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

c) debitorul nu și-a asumat riscul schimbării împrejurărilor și nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că și-ar fi asumat acest risc;

d) debitorul a încercat, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului.

III. Expunerea succintă a procesului

11. Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoria Timișoara, contestatoarea instituție bancară a solicitat în contradictoriu cu intimatul persoană fizică ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se constate că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a procedurii prevăzute de Legea nr. 77/2016 și, pe cale de consecință, să se dispună repunerea părților în situația anterioară emiterii notificării contestate.

12. Intimatul persoană fizică a depus la dosar întâmpinare și cerere reconvențională, prin cea din urmă solicitând echilibrarea și continuarea contractului de credit, după cum urmează: de la data depunerii notificării, conversia ratelor de plată rămase în moneda națională la cursul de schimb valutar în valoare de 3,4642 lei, curs BNR al CHF existent la data survenirii evenimentului imprevizibil de majorare CHF cu 52,6 % față de cursul inițial (1 CHF = 2.2701 lei la 27 mai 2008), cu consecința efectuării pe viitor a plăților aferente rambursării

creditului prin raportare la valoarea CHF de la momentul survenirii impreviziunii, respectiv la valoarea de 3,4642 lei și emiterea unui nou grafic de rambursare care să respecte aspectele solicitate; ca efect al echilibrării contractului de credit, s-a solicitat și reducerea pe viitor a soldului creditului cu 40% sau cu o sumă echivalentă cu valoarea tuturor plăților (principal, dobândă, comisioane etc.) efectuate de împrumutat peste valoarea cursului valutar de la momentul survenirii impreviziunii, respectiv peste valoarea cursului valutar majorat cu 52,6% (3,4642 lei) de la momentul primei majorări și până la implementarea definitivă a soluției de echilibrare, precum și emiterea unui nou grafic de rambursare care să respecte aspectele solicitate.

13. În situația respingerii cererii reconvenționale și a contestației, intimatul a solicitat darea în plată a imobilului ce face obiectul garanției reale imobiliare a contractului de credit garantat cu ipotecă imobiliară.

14. Prin Sentința civilă nr. 25.291 din 14 decembrie 2022, Judecătoria Timișoara a respins ca neîntemeiată contestația formulată de creditoare, a admis în parte cererea reconvențională formulată de pârâtul persoană fizică, a dispus adaptarea contractului de credit încheiat de părți în sensul că toate ratele și sumele care vor fi datorate în temeiul contractului, începând cu data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, să fie calculate prin raportare la un curs CHF stabilit ca media aritmetică dintre valoarea cursului LEU-CHF la data încheierii contractului de credit, 11 martie 2008, respectiv 2,3521 lei pentru 1 CHF, și valoarea cursului afișat de BNR la data scadenței fiecărei plăți și a respins în rest cererea reconvențională.

15. În motivare, instanța a reținut că sunt îndeplinite condițiile expres prevăzute de art. 4 și 5 din Legea nr. 77/2016, astfel încât se impune respingerea contestației formulate. Odată verificată condiția impreviziunii, nu există niciun impediment pentru a proceda la adaptarea contractului, soluție menită să distribuie în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor și care se materializează prin ajustarea prestațiilor contractuale sau a modalității de executare, în condițiile în care chiar debitorii au preferat soluția adaptării, nefiind demonstrată existența unei imposibilități vădite de continuare a acestuia. Adaptarea va interveni doar pentru viitor, respectiv de la momentul rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a constatat cazul de impreviziune, nu și pentru trecut, aceasta fiind și interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție într-o decizie de speță.

16. Împotriva acestei sentințe au formulat apel atât contestatoarea, cât și intimatul, iar în cadrul soluționării acestor căi de atac s-au dispus sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și suspendarea cauzei.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

17. Din interpretarea art. 519 din Codul de procedură civilă, având în vedere și jurisprudența instanței supreme, rezultă că sunt instituite următoarele condiții cumulative de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de pronunțare a unei hotărâri prealabile prin care să se dezlege o chestiune de drept, respectiv:

a) existența unei cauze aflate în curs de judecată;

b) cauza să fie soluționată în ultimă instanță;

c) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

d) ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

e) chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate;

f) Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

18. Primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât dosarul are ca obiect contestație împotriva notificării de dare în plată, formulată în baza Legii nr. 77/2016, se află în curs de judecată în apel pe rolul Secției a II-a civile din cadrul Tribunalului Timiș, investit să o soluționeze potrivit art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, cauza urmând a fi soluționată în ultimă instanță. Astfel, în materia în care a fost declanșată această procedură judiciară, hotărârea pronunțată de prima instanță este supusă numai apelului, potrivit art. 7 alin. (3) din Legea nr. 77/2016 coroborat cu art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel încât decizia pronunțată de tribunal va fi definitivă, în aplicarea art. 634 alin. (1) pct. 4 din același cod.

19. Este întrunită și condiția privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, în soluționarea apelurilor tribunalul trebuind să răspundă criticilor referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) și alin. (4) din Legea nr. 77/2016 raportat la dispozițiile art. 970 din Codul civil de la 1864 și art. 1.271 din Codul civil, luând în considerare și jurisprudența Curții Constituționale a României în această materie (Decizia nr. 623/2016, Decizia nr. 62/2017, Decizia nr. 95/2017, Decizia nr. 415/2018, Decizia nr. 731/2019, Decizia nr. 431/2021 și Decizia nr. 432/2021).

20. Totodată, s-a reținut că, pentru sesizarea instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, chestiunea de drept care necesită a fi lămurită trebuie să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății.

21. Având în vedere și întâlnirea președinților secțiilor specializate ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, care a avut loc în perioada 16—17 septembrie 2021 la Constanța, instanța de sesizare a apreciat că există impreviziune din momentul îndeplinirii condițiilor obiective și subiective, astfel cum au fost identificate de instanța de contencios constituțional, cu luarea în considerare a principiului general al echității.

22. Prin urmare, așa cum se reține chiar în deciziile nr. 623/2016 și 62/2017, „odată constatată depășirea riscului inerent contractului și survenirea celui supraadăugat, intervenția asupra acestuia devine obligatorie și trebuie să fie efectivă, fie în sensul încetării, fie în cel al adaptării sale noilor condiții”.

23. Din punct de vedere temporal, tocmai pentru restabilirea unui echilibru efectiv și plenar al contractului, obligația părților de a renegocia contractul se naște la data survenirii riscului supraadăugat.

24. Însă măsurile de adaptare a contractului, stabilite de părți, ca urmare a unui proces de negociere, ori de instanța sesizată în temeiul Legii nr. 77/2016, nu pot fi aplicate retroactiv, astfel cum rezultă cu claritate din deciziile Curții Constituționale, prestațiile executate rămânând câștigate contractului.

25. De aceea, sintagma „pentru viitor” se referă la un moment ulterior celui la care se produce riscul supraadăugat, respectiv data la care debitorul invocă impreviziunea în mod efectiv (data transmiterii notificării potrivit art. 5 din Legea nr. 77/2016, dacă debitorul recurge la o acțiune în temeiul acestui act normativ, respectiv data formulării cererii de chemare în judecată, dacă adaptarea este solicitată în cadrul unei acțiuni de drept comun).

26. S-a considerat, așadar, că efectele măsurilor de adaptare a contractului nu se pot produce în funcție de parcursul și durata procesului inițiat (de la data pronunțării hotărârii în primă instanță), ci operează potrivit criteriului obiectiv al inițierii demersului judiciar.

27. În contextul celor enunțate, instanța de trimitere a reținut că textele de lege nu sunt suficient de clare în a statua dacă prestațiile executate în stare de impreviziune, respectiv peste pragul instituit de prezumția legală, de la momentul intervenirii impreviziunii și până la momentul notificării de dare în plată, sunt considerate câștigate contractului sau instanța trebuie să țină cont și de acestea în situația în care este chemată să dispună echilibrarea contractului și eventual să găsească modalități suplimentare de echilibrare a contractului pe lângă cea a stabilirii unui curs valutar mediu, cum ar fi reducerea soldului creditului. Nu este suficient de clar dacă această reducere ar putea reprezenta o modalitate de echilibrare a contractului de credit care să producă efecte numai pentru viitor.

28. Referitor la condiția noutății chestiunii de drept, aceasta este îndeplinită nu numai atunci când chestiunea de drept își are izvorul în reglementări nou-intrate în vigoare, ci și în situația unor reglementări mai vechi, dar asupra cărora instanța de judecată este chemată să se pronunțe în prezent, devenind actuală aplicarea frecventă a normei juridice.

29. În ambele cazuri este necesar să nu se fi dezvoltat o practică judiciară ce relevă o anumită interpretare și aplicare a normei vizate de chestiunea de drept, întrucât, după cum s-a decis în mod constant, orientarea jurisprudenței spre o anumită interpretare a normelor analizate și existența unei practici a instanțelor naționale determină pierderea caracterului de noutate a chestiunii de drept supuse analizei.

30. Prin urmare, nu prezintă relevanță că reglementarea actuală a art. 4 alin. (1¹) și alin. (4) din Legea nr. 77/2016 a intrat în vigoare în anul 2020, întrucât instanța de judecată este chemată să se pronunțe în prezent asupra problemelor de drept menționate, devenind actuală aplicarea normelor juridice.

31. Se constată că nu s-a conturat o orientare certă și consistentă a practicii către o anumită interpretare și aplicare a normei din perspectiva chestiunilor de drept ce fac obiectul sesizării. Se poate vorbi, astfel, despre o practică în curs de formare, ce justifică declanșarea mecanismului de prevenire a practicii neunitare prevăzut de art. 519 din Codul de procedură civilă.

32. Prin urmare, este întrunită și cerința de admisibilitate privind noutatea.

33. Cea din urmă condiție este, de asemenea, îndeplinită, întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra chestiunii de drept și nici nu există un recurs în interesul legii în curs de soluționare având ca obiect această chestiune de drept.

V. Punctul de vedere al instanței de trimitere

34. Instanța de sesizare a apreciat că textele de lege supuse interpretării nu sunt suficient de clare, fiind astfel necesară interpretarea lor de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin pronunțarea unei hotărâri prealabile.

35. Astfel, sintagma „pentru viitor” se referă la un moment ulterior celui la care se produce riscul supraadăugat, respectiv data la care debitorul invocă impreviziunea în mod efectiv, acest moment putând fi reprezentat de data transmiterii notificării potrivit art. 5 din Legea nr. 77/2016, dacă debitorul recurge la o acțiune în temeiul acestui act normativ (cum este cazul și în prezenta speță), respectiv de data formulării cererii de chemare în judecată, dacă adaptarea este solicitată fie în cadrul unei acțiuni de drept comun, fie pe cale reconvențională în cadrul contestației formulate de bancă, ultima posibilitate fiind legală și admisibilă, astfel cum rezultă și din Decizia Curții Constituționale nr. 431 din 17 iunie 2021.

VI. Punctul de vedere al părților

36. Intimatul a apreciat că se impune stabilirea momentului de la care instanța investită cu o procedură de adaptare poate interveni asupra contractului, cunoscând că pragul de

impreviziune a fost reglementat abia în anul 2020, și dacă noțiunea de „echilibru” vizează stabilirea unui curs valutar mediu sau instanța poate stabili și un alt remediu de echilibrare a contractului.

37. Contestatoarea a solicitat respingerea cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, întrucât chestiunile de drept a căror interpretare se solicită au fost deja tranșate prin deciziile nr. 431 din 17 iunie 2021 și nr. 623 din 25 octombrie 2016 ale Curții Constituționale.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale

38. Din punctele de vedere și hotărârile înaintate, într-o primă orientare (majoritară, covârșitoare și bogată), s-a apreciat că intervenția instanței în contractul dintre părți, ca urmare a manifestării impreviziunii (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală) se realizează la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului/dare în plată, deoarece acesta este momentul la care debitorul a apreciat că a intervenit o criză a contractului. Abia după ce debitorul și-a exercitat opțiunea de a se prevala de normele de protecție ale legii se poate modifica raportul juridic dintre părți.

39. În acest sens sunt hotărârile înaintate de Tribunalul București — Secția a VI-a civilă, Judecătoria Sectorului 2, Judecătoria Sectorului 3, Judecătoria Sectorului 4, Judecătoria Sectorului 5, Judecătoria Sectorului 6, Tribunalul Călărași, Judecătoria Buftea, Judecătoria Giurgiu, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Roșiori de Vede, Tribunalul Sibiu, Tribunalul Hunedoara, Judecătoria Alba, Tribunalul Constanța, Judecătoria Constanța, Tribunalul Iași, Curtea de Apel Iași, Tribunalul Vaslui, Judecătoria Vaslui, Curtea de Apel Galați, Tribunalul Galați, Tribunalul Vrancea, Judecătoria Focșani, Tribunalul Brăila, Judecătoria Brăila, Judecătoria Focșani, Curtea de Apel Suceava, Tribunalul Suceava, Tribunalul Botoșani și punctele de vedere teoretice înaintate de Judecătoria Piatra-Neamț, Judecătoria Roman, Judecătoria Bolintin-Vale, Curtea de Apel Constanța, Tribunalul Specializat Argeș, Curtea de Apel Pitești și Curtea de Apel Târgu Mureș.

40. Într-o a doua opinie, izolată, s-a arătat că intervenția instanței se produce de la momentul pronunțării instanței/data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, această orientare întâlnindu-se în practica înaintată de Tribunalul București — Secția a VI-a civilă (Decizia nr. 349/2022 de la 26 ianuarie 2022), Tribunalul Teleorman — Secția civilă, Judecătoria Videle, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Zimnicea, Judecătoria Constanța (sentințele civile nr. 1.353 din 16 februarie 2022 și 526 din 20 ianuarie 2023), Judecătoria Galați (sentințele nr. 4.377/2023 din 6 octombrie 2023, nr. 4.669/2023 din 23 octombrie 2023, nr. 4.987/2023 din 8 noiembrie 2023 și nr. 75/2024 din 22 ianuarie 2024) și punctul de vedere teoretic înaintat de Judecătoria Piatra-Neamț.

41. Într-o a treia orientare s-a considerat că instanța va da curs cererii de adaptare a contractului de la data introducerii cererii de chemare în judecată, în acest sens pronunțându-se Curtea de Apel Bacău (Decizia nr. 441/2020), Curtea de Apel Iași, Judecătoria Sectorului 1 (Sentința civilă nr. 5.868/2022 din 29 iunie 2022, Tribunalul Specializat Argeș (deciziile nr. 550 din 4 decembrie 2023 și 57 din 5 februarie 2024) și Curtea de Apel Pitești (Decizia nr. 376/A-COM din 27 octombrie 2023).

42. Din punctele de vedere teoretice exprimate de Tribunalul Teleorman — Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Vaslui și Judecătoria Galați reiese și o a patra opinie potrivit căreia intervenția instanței în contractul dintre părți, ca urmare a manifestării impreviziunii (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală), se realizează la momentul apariției evenimentului de impreviziune (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală).

43. Referitor la prestațiile deja executate în stare de impreviziune, înainte de momentul înregistrării notificării debitorului, într-o opinie, s-a apreciat că sunt considerate câștigate contractului, iar instanța nu va ține cont de acestea. Măsurile de adaptare a contractului stabilite de către instanță nu pot fi aplicate retroactiv, iar sintagma „pentru viitor” trebuie să aibă în vedere data formulării notificării, întrucât acesta este momentul la care debitorul invocă în mod efectiv intervenirea impreviziunii, efectele măsurii de adaptare a contractului neputându-se produce în funcție de durata demersului judiciar inițiat (în acest sens, considerentele deciziei Curții Constituționale nr. 623/2016 paragraful 98 și ale Deciziei Curții Constituționale nr. 62/2017 paragraful 49).

44. În acest sens s-au exprimat Judecătoria Alba Iulia, Judecătoria Piatra-Neamț, Tribunalul București, Judecătoria Giurgiu, Judecătoria Bolintin-Vale, Tribunalul Ialomița, Curtea de Apel Constanța, Tribunalul Constanța, Curtea de Apel Galați, Judecătoria Galați, Tribunalul Vrancea, Judecătoria Focșani, Tribunalul Brăila, Judecătoria Brăila, Tribunalul Iași, Tribunalul Vaslui, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Târgu Mureș.

45. Corelativ acestei opinii, s-a arătat că instanța trebuie să țină cont de acestea în situația în care este chemată să dispună echilibrarea contractului și eventual să găsească modalități suplimentare de echilibrare a contractului pe lângă cea a stabilirii unui curs valutar mediu.

46. A fost exprimată și opinia în sensul că prestațiile executate după momentul apariției impreviziunii nu sunt câștigate contractului, acestea urmând a fi avute în vedere la echilibrarea contractului (Tribunalul Teleorman — Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și de contencios administrativ și fiscal).

47. În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 raportat la art. 970 din Codul civil de la 1864 și art. 1.271 din Codul civil, o modalitate de echilibrare a contractului de credit care să producă efecte pentru viitor este stabilizarea cursului valutar, iar nu reducerea soldului creditului, în cazul în care nu are loc o schimbare a monedei în care a fost acordat creditul. Adaptarea contractului afectat de impreviziunea valutară trebuie să urmărească, în primul rând, înlăturarea riscului valutar, ca tip de risc financiar la care este expus consumatorul care contractează un credit în monedă străină, și, subsecvent, ajustarea obligației debitorului, pentru înlăturarea onerozității excesive. Această adaptare urmărește exclusiv înlăturarea riscului valutar viitor, iar nu înlăturarea onerozității excesive a obligației cauzate de materializarea riscului valutar în trecut. Reducerea soldului nu reprezintă o modalitate de echilibrare a contractului, soluția optimă fiind aceea ca ratele ulterioare să fie achitate raportat la cursul valutar de la momentul încheierii contractului, la care se adaugă un procent de 52,6% având în vedere și faptul că orice creștere peste acest prag [art. 4 alin. (11) lit. a) din Legea nr. 77/2016] este prezumată absolut de legiuitor ca fiind o împrejurare care face mult prea oneroasă executarea obligațiilor pentru debitori.

48. A fost exprimată și opinia că reducerea soldului creditului ar putea reprezenta, la rândul ei, o modalitate de echilibrare a contractului de credit care să producă efecte pentru viitor, în acest sens pronunțându-se Judecătoria Roman, Judecătoria Târgu-Neamț, Tribunalul București, Judecătoria Giurgiu, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov, Judecătoria Brăila, Tribunalul Iași, Curtea de Apel Pitești.

49. Curțile de apel Brașov, Cluj, Craiova și Timișoara nu au identificat jurisprudență și nu au comunicat niciun punct de vedere.

50. Ministerul Public a arătat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practică judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție

51. Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra constituționalității Legii nr. 77/2016, atât în ansamblu, cât și asupra unor articole din cuprinsul acesteia, după cum urmează:

— Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017;

— Decizia nr. 95 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 9 august 2017;

— Decizia nr. 415 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 781 din 12 septembrie 2018;

— Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 29 ianuarie 2020;

— Decizia nr. 431 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1027 din 27 octombrie 2021;

— Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021.

52. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție poate fi relevantă următoarea hotărâre:

— Decizia nr. 81 din 5 decembrie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.945/1/2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 5 ianuarie 2023.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

53. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sesizarea nu întrunește toate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

54. Prealabil analizei în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, trebuie să verifice dacă, în raport cu întrebarea formulată de titularul sesizării, sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

55. Potrivit acestora, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

56. Pentru declanșarea acestei proceduri, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, a instituit condițiile de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ, respectiv:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită să fie nouă;

— chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

57. Evaluând elementele sesizării, constată că doar o parte din condițiile de admisibilitate sunt întrunite. Concret, sunt îndeplinite aspectele de admisibilitate legate de titularul sesizării, stadiul soluționării pricinii în care sesizarea a fost promovată, precum și cea referitoare la relația de dependență dintre chestiunea de drept ce se cere a fi lămurită și rezolvarea pe fond a litigiului.

58. Astfel, Tribunalul Timiș este legal investit cu soluționarea apelurilor declarate împotriva unei sentințe pronunțate în cadrul contestației formulate de creditor în condițiile art. 7 alin. (1)—(3) din Legea nr. 77/2016, prin care s-au constatat îndeplinite cerințele impreviziunii și s-a dispus adaptarea judiciară a contractului de credit. Potrivit art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în materia Legii nr. 77/2016. În consecință, este evident că titularul sesizării va pronunța o hotărâre definitivă, conform art. 634 alin. (1) pct. 4 teza întâi din Codul de procedură civilă.

59. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat, în jurisprudența sa constantă, că admisibilitatea procedurii hotărârii prealabile este condiționată de împrejurarea ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei, sub aspectul statuării în privința raportului juridic dedus judecății. Din această perspectivă, constată că prin apelul formulat de consumator se critică, între altele, soluția instanței de fond de adaptare a contractului, care nu a ținut cont de sarcina deja suportată de debitor subsecvent intervenirii noilor împrejurări, respectiv de prestațiile executate după data intervenției impreviziunii. Prin urmare, este îndeplinită și condiția de admisibilitate constând în relația de dependență între problema de drept ce se cere a fi lămurită și dezlegarea pe fond a litigiului.

60. În privința condiției referitoare la existența unei probleme de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, constată că art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de „chestiune de drept”. În doctrină, s-a arătat, însă, că, pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară. Chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare.

61. În același timp, problema de drept trebuie să fie reală, iar nu aparentă, să privească interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege, a unei reguli cutumiare neclare, incomplete sau, după caz, incerte ori incidența unor principii generale ale dreptului, al căror conținut sau a căror sferă de acțiune sunt discutabile.

62. Pe de altă parte, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat, în mod constant, în jurisprudența dezvoltată, că, în declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile, trebuie să fie identificată o problemă de drept importantă, care să necesite cu pregnanță a fi lămurită și care să prezinte o dificultate de interpretare suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme, în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății (a se vedea Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015, Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017, Decizia nr. 62 din 18 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 9 octombrie 2017, Decizia nr. 90 din 4 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 1 martie 2018, Decizia nr. 20 din 20 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 651 din 6 august 2019).

63. Pentru a evalua condiția dificultății problemei de drept ce face obiectul sesizării, urmează a prezenta contextul legislativ și factual ce a generat-o. Dificultățile în abordarea situației juridice și economice a creditorilor acordate consumatorilor în monedă străină, cu precădere în franci elvețieni, a determinat legiuitorul să adopte Legea nr. 77/2016 și proiectul de Lege privind conversia (de modificare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori). Ambele legi au fost supuse controlului de constituționalitate. Drept urmare, prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, Curtea Constituțională a calificat ca fiind parțial neconstituțională Legea nr. 77/2016, statuând că, prin acest act normativ, legiuitorul a intenționat să facă aplicarea instituției impreviziunii în ce privește contractele de credit încheiate anterior datei de 1 octombrie 2011 și a consolidat conceptul de impreviziune din perspectiva dispozițiilor relevante și a principiilor cuprinse în Codul civil din 1864.

64. În ce privește cel de al doilea proiect de act normativ, Legea conversiei creditorilor în valută, prin Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate și, făcând trimitere la argumentele reținute în decizia anterioară, a arătat că instanțele judecătorești au competența și obligația să aplice impreviziunea dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile existenței acesteia, astfel că situația consumatorilor de credite în franci elvețieni cunoaște un remediu judiciar viabil. Potrivit instanței de contencios constituțional, intervenția asupra contractului poate viza fie încetarea executării sale, fie adaptarea sa noilor condiții, cu efecte juridice doar pentru viitor, adaptarea putându-se efectua inclusiv printr-o conversie a ratelor de plată în moneda națională la un curs de schimb pe care instanța îl poate stabili, „curs valutar care poate fi cel de la data încheierii contractului, cel de la data survenirii evenimentului imprevizibil sau cel de la data efectuării conversiei” (paragraful 49).

65. Fără a aduce în discuție opiniile doctrinare și controversate pe care atât Legea nr. 77/2016, cât și Decizia Curții Constituționale nr. 623/2016 le-au generat (a se vedea, în acest sens, „Credite pentru consumatori. Provocări legislative și tensiuni constituționale românești”, Editura Solomon, 2017, pag. 2—111, prof. univ. dr. Marian Nicolae), constată că, în condițiile sus-arătate, s-a recunoscut aplicabilitatea impreviziunii valutare la contractele de credit încheiate sub imperiul Codului civil de la 1864 și s-au instituit principalele repere ale acestei instituții. Acestea, potrivit Curții Constituționale, sunt „decelate în jurisprudență și preluate în mare parte în Codul civil actual, într-o formă aproximativ identică”. În acest context, instanțele au fost investite cu cereri având ca obiect aplicarea mecanismului impreviziunii valutare, deși intervenția judiciară în contract nu se fundamentează pe texte de lege, ci pe principii de drept, iar instituția impreviziunii nu era asimilată de jurisprudență, nici măcar în aplicarea Codului civil actual.

66. Legea nr. 77/2016 a fost modificată și completată prin Legea nr. 52/2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, reglementându-se, pe calea unei definiții legale, o prezumție absolută de impreviziune, pe care instanțele judecătorești trebuie să o aplice, nemaivând ele însele competența de a decide dacă și în ce măsură fluctuația valutară poate fi calificată drept risc supraadăugat.

67. Această lege de modificare și completare a Legii nr. 77/2016 a fost, la rândul ei, supusă controlului de constituționalitate. Instanța de contencios constituțional a pronunțat Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1)¹⁾—(1³⁾), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹⁾), ale art. 7 alin. (4) și (5¹⁾) și ale art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020.

68. Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării de față, respectiv impreviziunea valutară, Curtea Constituțională a statuat că „o fluctuație majoră de curs valutar a monedei creditorului poate constitui o situație de impreviziune contractuală, însă ea trebuie să prezinte o situație continuă, să aibă o anumită constanță în timp și să reflecte o dezechilibrare majoră a prestațiilor părților, cu consecința antrenării unei obligații mult prea oneroase în sarcina uneia dintre părțile contractante” (paragraful 30 din decizia sus-arătată). Instanța de contencios constituțional a apreciat că legiuitorul a identificat, în mod corect, în procesul de reexaminare a legii, după pronunțarea Deciziei nr. 731 din 6 noiembrie 2019, punctul de echilibru între dreptul de proprietate al debitorului și al creditorului, ținând cont de criteriile consistenței valorice și persistenței temporale a fluctuației.

69. Aceste decizii ale Curții Constituționale au deschis calea intervenției judiciare pentru impreviziune în contractele de credit în monedă străină încheiate cu consumatorii, ceea ce a reprezentat o adevărată provocare lansată judecătorului român. În acest context, instanțele au fost obligate să evolueze de la rolul lor tradițional, de interpret al textului contractual care încorporează voința părților, la cel de redactor al unui mecanism contractual menit să asigure o alocare judiciară postfactuală a riscului.

70. În cadrul acestui demers, instanțele au fost abilitate să stabilească în ce măsură adaptarea contractului trebuie să se limiteze la acele obligații devenite exigibile după notificarea formulată de debitor, potrivit legii speciale, Legea nr. 77/2016, sau după formularea cererii de chemare în judecată, pe calea dreptului comun, după caz. S-a pus problema de a ști dacă instanța poate să țină cont în soluția de adaptare de sarcina suportată deja de debitor subsecvent intervenirii noilor împrejurări, calificate de legiuitor ca dezechilibrând contractul. Astfel, dacă debitorul a continuat executarea contractului după acest moment, valoarea prestațiilor executate care corespund acelei părți a creșterii excesive care a fost redistribuită în sarcina creditorului poate să fie compensată cu obligațiile de plată nescadente, întrucât data de referință a operării conversiei trebuie să fie data intervenției impreviziunii, iar nu data cererii debitorului de revizuire a convenției?

71. Răspunsul la această întrebare nu poate să fie facil, câtă vreme instanțele trebuie să aplice și prevederile legale referitoare la prescripție. Nu în ultimul rând, setul consistent și cvasiomogen de contracte de credit în care consumatorii au invocat impreviziunea, potrivit jurisprudenței verificate, sunt încheiate în perioada anilor 2008—2010, în franci elvețieni. În atare situație, data intervenției impreviziunii, potrivit definiției legale ce instituie o prezumție absolută, este mult anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 52/2020. Așadar, judecătorul investit cu cererea de revizuire judiciară a convenției trebuie să procedeze la o lectură constituțională a legii sus-menționate, atunci când i se solicită constatarea condițiilor impreviziunii, ca fapt juridic în sens restrâns.

72. Prin urmare, chestiunea de drept relevantă de instanța de trimitere este categoric dificilă, câtă vreme adaptarea contractului de credit afectat de impreviziunea valutară reprezintă un demers fundamentat nu pe textele normative ale Codului civil din 1864,

ci pe principiile dreptului civil și pe criteriile avansate de doctrină. Avem în vedere faptul că prevederile art. 1.271 din Codul civil, deși invocate de titularul sesizării de față, nu sunt incidente raportului juridic. Este adevărat că și instanța de contencios constituțional oferă unele repere de principiu referitoare la revizuirea judiciară a contractelor de credit afectate de impreviziune, ce pot fi avute în vedere, față de efectul general obligatoriu pe care Curtea Constituțională însăși îl atașează deciziilor sale, nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta, indiferent de tipurile de decizii pronunțate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 206/2013, Decizia nr. 874/2018). Însă, și în atari condiții, problema de drept rămâne dificilă, multe aspecte rămânând a fi clarificate exclusiv în practica judiciară.

73. Deși se observă că este îndeplinită condiția dificultății chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării, constată însă că nu se verifică și condiția noutății acesteia.

74. Analiza conținutului art. 519 din Codul de procedură civilă relevă că noutatea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării reprezintă o condiție distinctă de aceea a nepronunțării anterioare a Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra respectivei probleme de drept ori de cea a inexistenței unui recurs în interesul legii aflat în curs de soluționare. Așa cum instanța supremă a decis în jurisprudența sa, în lipsa unei definiții a noutății chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, rămâne atributul Înaltei Curți de Casație și Justiție să hotărască dacă problema de drept a cărei dezlegare se solicită este nouă (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, Decizia nr. 14 din 8 iunie 2015).

75. În acest sens s-a statuat că cerința noutății este îndeplinită atunci când problema de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisprudențial.

76. Totodată, s-ar putea impune anumite clarificări, într-un context legislativ nou, a unei norme mai vechi (o așa-zisă reevaluare a interpretării normei).

77. În egală măsură, noutatea se poate raporta și la o normă mai veche, dar a cărei aplicare frecventă a devenit actuală mult ulterior intrării ei în vigoare.

78. Ceea ce este însă important de reținut este faptul că sesizarea instanței supreme ar fi justificată sub aspectul îndeplinirii elementului de noutate atunci când problema de drept nu a mai fost anterior dedusă judecării.

79. Conform unei jurisprudențe constante a Înaltei Curți de Casație și Justiție, caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, în timp ce opiniile jurisprudențiale izolate sau cele pur subiective nu pot constitui teme declanșator al mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile.

80. În cauza de față, din consultarea practicii judiciare transmise de curțile de apel rezultă că instanțele au pronunțat numeroase hotărâri cu privire la problema de drept supusă analizei. Chiar dacă s-a conturat o practică judiciară neunitară, nu trebuie ignorat scopul legiferării acestei instituții procesuale a hotărârii prealabile ca mecanism de unificare a practicii, anume acela de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare (control a priori), spre deosebire de mecanismul recursului în interesul legii, care are menirea de a înlătura o practică neunitară deja intervenită (control a posteriori).

81. Astfel, jurisprudența covârșitor majoritară, reflectată în aproximativ 40 de hotărâri judecătorești definitive pronunțate de instanțe din toată țara, a adoptat opinia potrivit căreia adaptarea

nu poate privi și prestațiile executate în trecut, nici măcar pe cele devenite exigibile după survenirea riscului supraadăugat. Măsurile de revizuire a contractului, stabilite de părți, ca urmare a unui proces de negociere, ori de instanța sesizată în temeiul Legii nr. 77/2016, nu pot fi aplicate retroactiv, prestațiile executate rămânând câștigate contractului. Sintagma „pentru viitor”, în această opinie jurisprudențială, se referă la prestațiile scadente ulterior datei la care debitorul invocă în mod efectiv impreviziunea, respectiv data transmiterii notificării potrivit art. 5 din Legea nr. 77/2016 sau data formulării cererii de chemare în judecată, dacă adaptarea este solicitată în cadrul unei acțiuni de drept comun.

82. Potrivit unei opinii minoritare, dar tributară principiilor ce fundamentează opinia majoritară, adaptarea pentru viitor a contractului se realizează de la data rămânerii definitive a hotărârii de revizuire judiciară, care a constatat îndeplinite condițiile impreviziunii. În acest sens sunt, de exemplu, sentințele nr. 4.377 din 6 octombrie 2023 și nr. 4.987 din 8 noiembrie 2023 ale Judecătoria Galați și Sentința nr. 526 din 20 ianuarie 2023 pronunțată de Judecătoria Constanța, toate definitive.

83. În sfârșit, există și un număr restrâns de hotărâri judecătorești definitive prin care s-a apreciat că instanța poate să țină cont, în soluția de adaptare a contractului, de sarcina deja suportată de debitor ulterior intervenirii noilor împrejurări, ce au dezechilibrat contractul, inclusiv prin reducerea soldului creditului cu un anumit procent. În argumentarea acestor soluții s-a reținut că data de referință a intervenției judecătorești în contract este cea la care a intervenit impreviziunea, iar nu data cererii de chemare în judecată. Ilustrează această orientare jurisprudențială Decizia nr. 349 din 26 ianuarie 2022 a Tribunalului București și Sentința nr. 4.665 din 22 iulie 2022 a Judecătoria Brăila.

84. Față de examenul jurisprudenței realizat anterior, constată că problema de drept în discuție a fost deja dedusă judecării instanțelor și a primit o dezlegare din partea acestora. Chiar dacă practica judiciară în ce privește limitele intervenției judecătorești în contractele de credit în ipoteza impreviziunii valutare nu este unitară, condiția noutății chestiunii de drept nu mai este îndeplinită.

85. În aceste condiții, în stabilirea elementului de noutate a chestiunii de drept a cărei interpretare se solicită, trebuie plecat de la următoarele premise:

— asigurarea funcției mecanismului hotărârii prealabile de prevenire a practicii judiciare neunitare;

— evitarea paralelismului și suprapunerii cu mecanismul recursului în interesul legii.

86. Potrivit jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, în situația în care există un număr semnificativ de hotărâri judecătorești care să fi soluționat diferit, în mod constant, o problemă de drept, într-o anumită perioadă de timp, mecanismul legal de unificare a practicii judiciare este cel cu funcție de reglare — recursul în interesul legii, iar nu hotărârea prealabilă.

87. A aprecia altfel înseamnă a permite ca, în cadrul procedurii de unificare a jurisprudenței prin pronunțarea unei hotărâri prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție să nu se afle în situația de a se pronunța asupra unei chestiuni de drept în legătură cu care practica judiciară este inexistentă sau doar incipientă, deci asupra unei probleme de drept realmente noi, ci de a confirma sau, după caz, a infirma anumite interpretări jurisprudențiale deja existente, dintre care una în mod vădit consolidată prin pronunțarea unui număr important de hotărâri judecătorești.

88. În consecință, verificând premisele sesizării și constatând că nu sunt îndeplinite toate condițiile restrictive și cumulative de admisibilitate prevăzute de lege pentru declanșarea acestui mecanism de unificare a practicii judiciare,

ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă sesizarea formulată de Tribunalul Timiș — Secția a II-a civilă în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele probleme de drept:

a) În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 4 alin. (1¹) din Legea nr. 77/2016, raportat la art. 970 din Codul civil de la 1864 și art. 1.271 din Codul civil, intervenția instanței în contractul dintre părți, ca urmare a manifestării impreviziunii (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală), se realizează la momentul apariției evenimentului de impreviziune (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală) sau la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului/dare în plată sau la momentul pronunțării instanței asupra echilibrării contractului;

b) În situația în care răspunsul la întrebarea (chestiunea de drept) numărul 1 este în sensul că intervenția instanței în contract se poate realiza încă de la momentul apariției impreviziunii (atingerea cursului valutar instituit de prezumția legală), vor fi supuse echilibrării și prestațiile executate după acel moment, raportat la prevederile art. 4 alin. (1¹) din Legea nr. 77/2016, raportat la art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016;

c) În situația în care răspunsul la întrebarea (chestiunea de drept) numărul 1 este în sensul că intervenția instanței în contract se poate realiza doar de la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului, prestațiile deja executate în stare de impreviziune, respectiv peste pragul instituit de prezumția legală, sunt considerate câștigate contractului, sau instanța trebuie să țină cont de acestea în situația în care este chemată să dispună echilibrarea contractului și eventual să găsească modalități suplimentare de echilibrare a contractului pe lângă cea a stabilirii unui curs valutar mediu;

d) În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, raportat la art. 970 din Codul civil de la 1864 și art. 1.271 din Codul civil, în situația în care răspunsul la întrebarea (chestiunea de drept) numărul 1 este în sensul că intervenția instanței în contract se poate realiza doar de la momentul înregistrării notificării de echilibrare a contractului, reducerea soldului creditului ar putea reprezenta o modalitate de echilibrare a contractului de credit care să producă efecte numai pentru viitor.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 20 mai 2024.

Președintele delegat al Secției a II-a civile,
Marian Budă

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

